

Припрема за наставни час српског језика

1. Наставник и подаци

- Наставник: Сања Ђурић
 - Школа: Медицинска школа
 - Предмет: Српски језик и књижевност
 - Разред: I
 - Редни број часа: 11. час
 - Наставна јединица: Дијалекти и нарјечја у српском језику
 - Тип часа: Обрада новог градива
 - Датум: септембар 2025. године
-

2. Циљ часа

- Ученици ће упознати основне дијалекте српског језика и њихове подјеле.
 - Развијање способности поређења језичких појава и уочавања сличности и разлика.
 - Подстицање позитивног односа према језичкој разноликости.
-

3. Очекивани исходи

„Напомена: појединачни исходи треба да буду у служби остваривања компетенција и исхода дефинисаних у Правилницима о стандардима образовних постигнућа ”

- **Познавање:** Ученици ће моћи да наведу основне дијалекте и нарјечја српског језика.
- **Разумијевање:** Ученици ће моћи да објасне разлике међу штокавским, чакавским и кајкавским нарјечјем.
- **Примјена:** Ученици ће уочавати и објашњавати разлике у конкретним примјерима.
- **Анализа:** Ученици ће анализирати дијалекатске разлике и класификовати их.
- **Синтеза:** Ученици ће упоредити дијалекте и формирати заједничку табелу карактеристика.
- **Евалуација:** Ученици ће процјењивати културни и историјски значај дијалеката.

Социјално-емоционални циљеви:

- Учење поштовању језичке разноликости.
 - Развијање сарадничког духа кроз групни рад.
 - Подстицање креативности кроз примјере и поређења.
-

4. Методе рада

- Истраживачка метода
 - Метод дискусије
 - Метод упоређивања
 - Рад у групама
-

5. Облици рада

- Фронтални рад
 - Рад у групама
 - Индивидуални рад
-

6. Наставна средства

- Табла, креда/фломастери
 - Табела подјеле дијалеката
 - Радни листићи са примјерима ријечи у различитим нарјечјима
-

7. Ток часа

Уводни дио (5 минута)

а) Активности наставника:

- Поздравља ученике и подсећа их на претходни час (о развоју српског језика).
- Поставља питање: „Да ли знате како се каже ‘љеб’ у неким крајевима Србије или Хрватске?“
- Мотивација: кратки примјери различитог изговора исте ријечи.

б) Активности ученика:

- Одговарају на питања, наводе своја искуства или породична поријекла.
-

Главни дио (30 минута)

а) Активности наставника:

- Излаже основне подјеле српског језика:
 - **Штокавско нарјечје** (данас основица књижевног језика) – примјери: „шта“, „дијете“.
 - **Чакавско нарјечје** – примјери: „ча“, „човик“.
 - **Кајкавско нарјечје** – примјери: „кај“, „дети“.
- У оквиру штокавског нарјечја: подјела на екавски, ијекавски и икавски изговор.
 - Екавски примјери: „млеко, дете“
 - Ијекавски примјери: „млијеко, дијете“
 - Икавски примјери: „млико, дите“
- Организује рад у групама: свака група добија реченицу и задатак да је напише у три различита изговора.
- Усмјерава поређење и прави табелу на табли.

б) Активности ученика:

- У групама добијају задатке, нпр.: „Моја сестра је купила лијепу књигу.“ → пренос у екавски, икавски и ијекавски изговор.
- Представници група излажу своје резултате.
- Сви ученици активно учествују у дискусији.

Завршни дио (10 минута)

а) Активности наставника:

- Сумира шта су дијалекти и нарјечја.
- Истиче значај разноликости и заједништва унутар српског језика.
- Домаћи задатак: пронаћи три примјера ријечи у говору старијих чланова породице и упоредити их са књижевним језиком.

б) Активности ученика:

- Учествоју у сумирању, постављају питања, записују домаћи задатак.

8. Провјера остварености исхода

- Усмена провјера кроз дискусију.
- Формативна процјена групног рада (тачност у извођењу примјера).
- Самопроцјена ученика кроз домаћи задатак.

9. Кључни појмови и корелација

- Кључни појмови: дијалекти, нарјечја, екавски, ијекавски, икавски.
 - Корелација: историја (развој народа и простора), географија (подручја распрострањености дијалеката).
-

10. Међупредметне компетенције

- Компетенција за цјеложивотно учење – разумијевање језичких појава.
- Комуникација – прецизно усмено изражавање.
- Рад с подацима и информацијама – класификација дијалеката.
- Сарадња – рад у групама.
- Одговоран однос према културном идентитету – поштовање разноликости.